

УДК 378.147:616-092

**РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНОГО МЕТОДУ «СПІЛЬНИЙ ПРОЕКТ»
У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ
ІЗ ТЕМИ «СНІД»**

Сизоненко І.Є., Васьков Ю.В., Одарченко В.І.

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

У статті розкривається роль і значення методу інтерактивної технології «Спільний проект» у процесі підвищення рівня знань студентів 4 курсу факультету фізичного виховання з теми «СНІД».

Ключові слова: метод «Спільний проект», студенти, інтерактивна технологія.

**РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНОГО МЕТОДА «ОБЩИЙ ПРОЕКТ»
В ПОВЫШЕНИИ УРОВНЯ УСВОЕНИЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ
ПО ТЕМЕ «СПИД»**

Сизоненко И. Е., Васьков Ю. В., Одарченко В. И.

В статье раскрывается роль и значение метода интерактивной технологии «Общий проект» в процессе повышения уровня знаний студентов 4 курса факультета физического воспитания по теме «СПИД».

Ключевые слова: метод «Общий проект», студенты, интерактивная технология.

**ROLE INTERACTIVE METHOD «TOTAL PROJECT»
IN POVYSHEGII LEARNING KNOWLEDGE
LEVEL STUDENTS ON «AIDS»**

Sizonenko I., Vaskov Y., Odarchenko V.

The article describes the role and importance of the method of interactive technology «overall project» in the process of raising the level of

knowledge 4th year students of the Faculty of Physical Education on the theme «AIDS.»

Keywords: method of «Total project», students, interactive technology.

Постановка проблеми. Науково-технічний прогрес кінця ХХ – початку ХХІ століття зумовив збільшення обсягу знань, що пропорційно призвело до підвищення рівня інтелектуального розвитку всіх верств населення, особливо учнівської та студентської молоді. Наслідком цього стало збільшення об'єму знань з дисциплін, що викладаються у навчальних закладах, і, відповідно, добір таких методів навчання, які за короткий проміжок часу дають змогу розглянути значну кількість інформації. Використання традиційних методів навчання, які передбачають засвоєння і відтворення матеріалу, переданого педагогом, текстом підручника, не сприяють інтенсифікації навчального процесу. До таких пасивних методів належать ті, за яких студенти лише слухають і дивляться, а саме: лекція-монолог, читання, пояснення, демонстрація, відтворювальне опитування тощо. Застосування цих методів для перетворення особистості студента в «ходячу енциклопедію» часто призводить до невдач, адже саме такий процес навчання позбавляє студента в задоволенні його потреб у спілкуванні, прихильності, оцінці й повазі, звужує рамки творчого мислення, обмежує розвиток психічних процесів та організаторських здібностей, не гарантує міцності знань та їх ефективного застосування в практичній діяльності.

Із метою реалізації провідних завдань освіти в педагогічній науці ведуться пошуки варіативних методик, інноваційних технологій, які б сприяли повноцінному розвитку людини і становленню її як особистості.

Для підвищення ефективності навчального процесу сучасні педагоги І. Дичківська [4], О. Пехота [9] пропонують у своїх роботах такі технології: особистісно орієнтованого навчання, модульного навчання, проектна, розвивального навчання тощо.

В останні роки арсенал педагогічних технологій збагатився ще однією – інтерактивною, яка відповідає потребам сучасної освітньої

ситуації з пошуку та впровадження нових форм здобуття знань і взаємодії між учасниками процесу навчання. Зберігаючи кінцеву мету і основний зміст освітнього процесу, ця технологія ґрунтується на взаєморозумінні та співпраці не лише педагога зі студентами, але й студентів між собою.

Навчально-виховний процес із використанням методів інтерактивної технології стає цілісною системою, яка сприяє вихованню демократичних громадських цінностей, свідомої поведінки всіх учасників освітнього процесу. Вони позбавляють освітню систему її традиційних істотних недоліків: пасивності, спричиненої традиційним викладанням; відсутності взаємодії між студентами. До інтерактивних методів належать: робота в малих групах, «акваріум», «ажурна пилка», аналіз ситуації (Case-метод), «дерево рішень» тощо. Також до них відноситься метод «Спільний проект», вплив якого на рівень навчальних знань був досліджений у цій роботі. Існує багато визначень поняття «Спільний проект»:

1) це метод планування доцільної діяльності у зв'язку з розв'язанням якогось навчального завдання в реальних умовах (В. Кільпарик) [12];

2) система навчання, за якої учні здобувають знання у процесі планування і виконання практичних завдань – проектів, які поступово ускладнюються (Є. Полат) [12];

3) узагальнена модель визначення способу досягнення поставленої мети, алгоритму пізнавальної діяльності (Є. Полат) [12];

4) творча діяльність, проблемна за формою представлення матеріалу, практична за формою його застосування, інтелектуально насичена за змістом, яка відбувається в умовах постійного конкурсу думок (І. Зимня) [12].

Перевагами методу «Спільний проект» є:

- одночасне поєднання індивідуальної і колективної діяльності;
- можливість самореалізації;
- можливість бачити результати своєї праці;
- оцінка результатів, їх суспільна значущість;
- можливість у процесі навчальної роботи застосовувати як традиційні прийоми навчання, так і сучасні;

- реалізація творчих можливостей;
- можливість неформального контролю над рівнем досягнень студентів.

У сучасній системі освіти і досі існує проблема недостатнього застосування інтерактивних методів навчання в ході навчально-виховної роботи з молоддю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтерактивні технології навчання розглядають такі дослідники, як А. Гін [1; 2], Л. Гузєєв [3], В. Дьяченко [5], А. Кузьмінський [8], В. Омеляненко [8], О. Пехота [9], Л. Пироженко [10; 11], О. Пометун [10; 11], М. Сілбеман [14], А. Фасоля [13] та ін. Різні аспекти підготовки майбутнього вчителя у цьому напрямку розкриваються в дослідженнях В. Лозової і Г. Троцько [6], В. Мухіної [7] та інших. Аналіз літератури показав, що застосування методів інтерактивних технологій є одним із шляхів підвищення рівня знань студентів, адже сприяє включенню їх до активної пізнавальної діяльності.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати значення інтерактивних методів для сучасного навчально-виховного процесу у ВНЗ та виявлення впливу інтерактивного методу «Спільний проект» на рівень засвоєння студентами знань з теми «СНІД».

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставленої мети використовувалися такі методи: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Дослідження проводилося зі студентами 1, 2 та 4 курсів Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради і передбачало вирішення таких завдань:

1. Виявлення невідповідності рівня знань студентів із теми «СНІД» вимогам, що передбачаються навчальною дисципліною «Моніторинг здоров'я».

2. Пошук шляхів розв'язання проблеми невідповідності рівня знань студентів з теми «СНІД» вимогам, що передбачаються навчальною дисципліною «Моніторинг здоров'я».

3. Для вивчення матеріалу та проведення навчального заняття з теми «СНІД» у межах навчального заняття з дисципліни «Моніторинг здоров'я» був обраний метод «Спільний проект».

4. Проведення повторного тестування з метою виявлення ефективності методу «Спільний проект» щодо підвищення рівня знань студентів з теми «СНІД» .

5. Закріплення набутих знань шляхом проведенням занять студентами з дисциплін природничого циклу з теми «СНІД» на 1 та 2 курсах Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Результати дослідження та їх обговорення. Суть інтерактивної технології навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання. Окрім навчальних цілей, методи інтерактивних технологій сприяють усвідомленню особистої відповідальності та вмінню об'єднуватися з іншими учасниками навчального процесу задля розв'язання спільних питань, розвитку здатності визнавати та поважати цінності своїх колег, формуванню навичок спілкування та співпраці з іншими членами групи, вихованню толерантності, вміння робити вільний і незалежний вибір, що ґрунтується на власних знаннях та аналізі дійсності, розумінні норм і правил поведінки в суспільстві та поваги до них.

У Західній Європі та США інтерактивна технологія набула поширення в теорії та практиці, де її методи використовують при викладанні різноманітних дисциплін. Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Мерілен) у 80-х роках ХХ ст. показують, що інтерактивні методи дозволяють різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливають не лише на свідомість студента, а й на його почуття, волю (дії, практику) [11].

За даними американських учених [14], одна з вагомих сторін інтерактивних методів – це високий коефіцієнт корисної дії процесу засвоєння та застосування інформації. Під час розповіді студент засвоює всього лише 5% матеріалу, під час читання – 10%, під час роботи з відео/аудіоматеріалами – 20%, під час демонстрації – 30%, під час дискусії – 50%, під час практики – 75%, а коли студент навчає інших чи

відразу застосовує знання – 90%. Відносно пасивні методи навчання мають на рівень нижчу ефективність, ніж інтерактивні.

Дослідження проводилось протягом декількох етапів.

На першому етапі результати тестування студентів 4 курсу факультету фізичного виховання з теми «СНІД» (у рамках опанування дисципліною «Моніторинг здоров'я») виявили недостатньо високий рівень сформованості базових знань.

На другому, з метою покращення знань студентів з теми «СНІД», був обраний метод «Спільний проект». Цей метод передбачає розподіл студентів на групи, отримання ними завдань різного змісту, що висвітлює проблему всебічного. По закінченню роботи кожна група представляє підготовлений блок інформації. У результаті з відповідей представників груп складається спільний проект.

На третьому етапі навчального заняття студенти розподілилися на 5 груп (по 5 осіб у кожній) під назвами: «Історики», «Лікарі», «Дослідники», «Порадники», «Експерти». Їх домашнім завданням стало підібрати матеріал з визначеного питання теми (питання, що досліджувалося, відображається у назві групи).

Заняття, на якому планувалося провести вивчення теми «СНІД» із використанням методу «Спільний проект», проходило так: група «Історики» презентувала короткометражний відеофільм, що яскраво відображав історію виникнення хвороби, її еволюцію та стадії розвитку в організмі людини. Студенти виявили зацікавленість до того факту, що у 1981 р. «Щотижневий вісник захворюваності та смертності» повідомив про нову хворобу, вірус якої уперше виявив Люк Монтаньє у травні 1983 року в Парижі. Цей історичний факт був новиною для більшості студентів.

Група «Дослідників» представила факти та міфи щодо захворювання, дали змогу виявити відсоток помилкових думок щодо значної кількості тверджень. Група запропонувала студентам переглянути сучасну статистику щодо захворюваності та динаміки поширення СНІДу.

Група «Порадників» провела гру «Автограф», що дала можливість студентам не тільки обговорити актуальні питання сьогодення, які прямо чи опосередковано стосуються нашого здоров'я, а й наочно продемонструвала швидкість поширення захворювання.

Група «Лікарів» продемонструвала студентам кінограму, яка відображала роботу організму до та після появи вірусу в організмі людини. Також вони нагадали шляхи передачі хвороби та заходи профілактики ВІЛ-інфекції.

Група «Експертів» проаналізувала зі студентами життєві ситуації у ході проведення рольових ігор, закріпила знання про шляхи зараження та попередження захворювання вірусом імунодефіциту.

Таким чином, групи почергово представили підготовлений ними блок інформації, і, в результаті, колективними зусиллями був створений спільний проект.

У заключній частині цього ж заняття були підбиті підсумки роботи і проведене повторне тестування з метою виявлення ефективності застосування методу «Спільний проект» та рівень знань засвоєння студентами.

Так, наприклад, кількість помилкових суджень щодо твердження: «Матері, які мають вірус СНІДу, можуть передати його своїм ще ненародженим дітям» знизилася з 44% до 8%, а «Ви можете за зовнішніми ознаками визначити, що особа має вірус СНІДу» – з 36% до 4%.

Закріплення набутих знань студентами 4 курсу здійснювалося за допомогою проведення ними під керівництвом викладачів занять із теми «СНІД» зі студентами 1 та 2 курсу коледжу.

Висновки. Методи інтерактивних технологій сприяють усвідомленню особистості відповідальності та формуванню вміння об'єднуватися з іншими членами суспільства задля розв'язання спільних питань. Також вони впливають на розвиток здатності визнавати і поважати цінності іншої людини, формують навички спілкування та співпраці з іншими членами групи. Окрім усього цього, ще й сприяють ефективному вирішенню навчальних завдань, адже суттєво зростає відсоток засвоєного матеріалу, оскільки інтерактивні методи впливають не лише на свідомість студента, а й на його почуття, волю.

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні ефективності застосування інших методів інтерактивної технології у навчальному процесі студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гін С. Умовия формування креативности [Електронний ресурс] С. Гін. – Режим доступа: <http://www.trizway.com/art/article/137.html>.
2. Гін А. Прийоми педагогічної техніки / А. Гін. – Луганськ, 2004. – 84 с.
3. Гузеев В.В. Образовательная технология: от приема до философии / В.В. Гузеев. – М. : Сентябрь, 1996.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Дьяченко В. Новая дидактика / В. Дьяченко. – М. : 2001. – С. 4 – 9.
6. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В.І. Лозова, Г.В. Троцко. – Х. : ОВС, 2002. – 398 с.
7. Мухина В.С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество / В.С. Мухина. – М. : Академия, 2000. – 456 с.
8. Омеляненко В. Теорія і методика виховання / В. Омеляненко, А. Кузьмінський. – К. : Знання, 2008. – 415 с.
9. Пехота О.М. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська. – К. : А. С. К., 2001 – 256 с.
10. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 136 с.
11. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / за ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
12. Метод проєктів як інтерактивна технологія навчання та його використання [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://teacher.at.ua/publ/innovacijni_tekhnologiji_navchannja/metod_proektiv_jak_interaktivna_tekhnologija_navchannja_ta_jogo_vikoristannja/63-1-0-5791.
13. Фасоля А.М. Урок в умовах особистісно-зорієнтованого навчання / А.М. Фасоля // Українська мова і література. – 2003. – № 46.
14. Silbeman M. Active Strategies. 101 Strategies to Teach Active Learning. – Boston, London etc., 1996. – P. 2–3.